

چهار روز

عذر بدتر از گناه

شرکت‌های هواپیمایی در ایران به‌واسطه هزینه‌های تحریم و قیمت‌گذاری دستوری قیمت بلیت با زیان انباشته مواجه هستند و همین مسئله باعث شده آنها جزو متهمان ردیف اول تغییرات غیرقانونی قیمت بلیت باشند، اما حسن خوشخو، معاون هوانوردی و امور بین‌الملل سازمان هواپیمایی کشوری در گفت‌وگو با مهر ضمن تأکید بر برخورد با همه گرانفروشان بلیت پروازهای داخلی، مدعی شده است که ایران‌ها و شخصیت‌های حقوقی شناخته شده قطعاً هیچ‌گاه بالاتر از نرخ مصوب نسبت به بلیت‌فروشی اقدام نخواهند کرد و گرانفروشی‌هایی که وجود دارد مربوط به لایه‌های پایین‌تر و عمدتاً به واسطه‌ها و برخی فروشگاه‌های مجازی برمی‌گردد که بعضاً هیچ مجوزی هم از سازمان هواپیمایی کشوری ندارند و امکان کنترل آنهاهم وجود ندارد.این در حالی است که سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان پنجشنبه ۲۶ خرداد در اطلاعیه‌ای در واکنش به گرانی بلیست پروازهای داخلی، با غیرقانونی خواندن این اقدام اعلام کرد: «با توجه به گزارش‌های در یافتی مبنی بر افزایش نرخ بلیت هواپیمادر چند روز اخیر در تعدادی از شرکت‌های هواپیمایی در برخی از مسیرهای پروازی داخلی، طی بررسی‌های انجام شده مشخص شد تغییرات ایجاد شده در نرخ‌های بلیت را ۲ شرکت هواپیمایی و بدون هماهنگی با ستاد تنظیم بازار انجام داده‌اند.» جذا از اینکه گزارش سازمان حمایت، ادعای معاون سازمان هواپیمایی را رد می‌کند، این موضوع قابل تأمل است که طبق اظهارات خوشخو، سازمان هواپیمایی کشوری قدرتی در مقابل واسطه‌گران و فروشندگان متخلف بلیت هواپیما ندارد البته گزارش‌های سازمان حمایت و سوابق قبلی معاون سازمان هواپیمایی در برخورد با گرانفروشان، قانونمندی ایرلاین‌ها در زمینه قیمت بلیت را زیر سؤال می‌برد و این اظهارنظر چیزی جز عذر بدتر از گناه نیست. ناگفته نماند که ایرلاین‌ها شرایط مالی بدی دارند و همین مسئله تخلف‌های مشهود و بی‌توجهی به حقوق اولیه مسافران را باب کرده است؛ به‌خصوص که مراجع نظارتی نیز به واسطه اطلاع از این شرایط بد مالی بر خورد قاطعی با تخلفات ندارند.

نقد خبر

پارادوکس عجیب در مقررات

خبر: محمدرضا علیان، سخنگوی انجمن واردکنندگان موبایل، تبلت و لوازم جانبی با بیان اینکه هم‌اکنون به‌دلیل مشکلات مربوط به تأمین ارز، واردات آیفون قانونی است، اما شدنی نیست، می‌گوید: در مقابل واردات غیرقانونی، ممنوع، اما شدنی است و تهاوت ارزش خشکیار با واردات موبایل هم منفی شده است. او با بیان اینکه واردات مسافری آیفون همچنان در سراسر است، اعلام کرد: موبایل‌های بالای ۱۵۶ دلار که قانونی وارد شدند در گمرک مانده‌اند، زیرا ارزش مورد نیاز آنها تأمین نشده است.

نقد: این گفته نشان می‌دهد که خطای تصمیم‌گیری تا چه اندازه می‌تواند در دسر سراز و هزینه‌ساز باشد تا جایی که اکنون به جای واردات قانونی کالاهای مورد نیاز مردم یعنی گوشی تلفن همراه، مسیر قانونی مسدود و راه واردات غیرقانونی آن باز است. در تجارت هرچه شفافیت بیشتر باشد، امکان رانت و فساد کمتر خواهد شد و تجربه مناقشه بر سر واردات گوشی‌های تلفن همراه بالای ۱۶۰ دلار نشان داد که در نهایت این مصرف‌کننده و البته دولت است که زیان می‌بیند زیرا با افزایش واردات غیرقانونی عملاً دولت از دریافت حقوق گمرکی محروم می‌شود. کارشناسان اقتصاد همواره پیشنهاد می‌کنند دولت از گرفتار شدن در بسترهای فسادزا، فاصله بگیرد و نقش داور را ایفا کند. نباید اجازه داد تا دنیفغان آشکار و پنهان پشت خط واردات گوشی‌های تلفن همراه از این آب گل آلود ماهی بگیرند و هزینه آن را مردم و دولت بپردازند. وقتی مسیر تجارت قانونی با دست‌انداز زیاد مواجه شود، کالاهای مورد تقاضای بازار از بیبراهه‌ها به بازار داخلی راه پیدا می‌کنند.

اقتصاد

مرکز آمار ایران پیش‌بینی کرد

احتمال کاهش تولید محصولات زراعی در ۱۴۰۱

به‌ویژه اینکه سال گذشته رشد منفی را تجربه کرده و این احتمال مطرح است که کشور برای تأمین محصولات استراتژیک کشاورزی ناچار به واردات بیشتر شود که با توجه به رشد قیمت جهانی مواد

پیش‌بینی می‌شود سطح کاشت محصولات سالانه در سال زراعی ۱۴۰۱-۴۰۰ نسبت به سال قبل ۴۶درصد کاهش یابد. این خبر را مرکز آمار ایران اعلام و تأکید کرد: برآورد می‌شود در سال زراعی پیش‌رو سطح کشت محصولاتی چون زعفران، هویج، ترب، شلغم و نیشکر افزایش اما در مقابل سطح کاشت محصولاتی چون گندم، برنج و جو کاهش یابد. یافته‌های مرکز آمار ایران نشان می‌دهد در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ خورشیدی ۱۵٫۷ میلیون هکتار زیر کشت محصولات زراعی قرار گرفته که ۱۱٫۶ میلیون هکتار آن زیر کشت سالانه محصولات و ۴٫۱ میلیون هکتار به‌صورت آیش یعنی کشت در برخی مقاطع سال بوده است. از حیث نحوه کاربری زمین‌های زراعی هم در سال گذشته ۳۱درصد زیر کشت آبی، ۴۲درصد زیر کشت دیم، ۱۷درصد کشت آبی دیم و ۹درصد کشت آیش آبی قرار داده است.

این گزارش می‌افزاید: بیش از ۵۰درصد از زمین‌های کشت محصولات زراعی ایران در سال گذشته در استان‌های خراسان رضوی، خوزستان، آذربایجان شرقی، همدان، کردستان، زنجان، فارس و اردبیل واقع شده و در همین سال سطح کاشت محصولات سالانه به بیش از ۱۲ میلیون هکتار رسیده که کل تولیدات محصولات زراعی به رقم ۵۷٫۸میلیون تن رسیده است. به‌گفته مرکز آمار ایران بیش از ۸۶درصد از سطح کاشت محصولات سالانه در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به کاشت ۵محصول گندم، جو، یونجه، برنج شلتوک و انواع نخود (دانه‌های خشک) اختصاص داشته است. منظور از کشت محصولات سالانه، کاشت مجدد و کاشت در درختان می‌شود. و در سال زراعی پارسال کاشت محصولات زراعی در ۲۱۱هزار هکتار از اراضی کشور به‌صورت کاشت دوباره یا کاشت زیر درختان باغ و قلمستان‌ها بوده است.

۵۶درصد اراضی زیر کشت گندم
به گزارش همشهری، ۵۶درصد از سطح کاشت زمین‌های کشاورزی در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به کاشت گندم، ۱۸درصد جو، ۵درصد یونجه، ۴درصد برنج شلتوک، ۴درصد انواع نخود و ۱۳درصد سایر محصولات اختصاصی داشته است همچنین از کل تولید محصولات زراعی در سال گذشته ۱۸درصد از کل محصولات زراعی تولید شده گندم ۱۳٫۶درصد ذرت خوشه‌ای و علوفه‌ای، ۱۳٫۵درصد نیشکر، ۹٫۲درصد چغندر کشت، ۸درصد یونجه، ۳٫۳درصد گوجه فرنگی، ۲٫۶درصد سیب زمینی، ۲٫۲درصد جو، ۴درصد سایر سبزیجات، ۲٫۱درصد پیاز، ۳درصد برنج و ۹درصد سایر محصولات اختصاص داشته است.

میزان تولید برنج (شلتوک) در استان‌های ایران در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

سال سخت کشاورزی
افزایش خشکسالی و تشدید بحران آب رنگ خطری جدی برای بخش کشاورزی ایران به شمار می‌رود

زراعی ایران به کشت گندم اختصاص یافته، می‌گوید سطح کاشت گندم در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به ۶٫۶میلیون هکتار با مقدار تولید ۱۰٫۴ میلیون تن رسیده و پیش‌بینی می‌شود در سال زراعی ۱۴۰۱-۴۰۰ سطح کاشت گندم به ۵٫۵میلیون هکتار برسد، یعنی ۱۰هزار هکتار کمتر از پارسال. این گزارش می‌افزاید: سطح کاشت جو در سال زراعی پارسال ۲٫۲میلیون هکتار با تولید ۲میلیون تن در سال بوده که برآوردها نشان می‌دهد در سال زراعی جاری سطح کاشت جو ۹۰۰هزار هکتار کم شده و به ۲٫۱میلیون هکتار برسد. به‌گفته مرکز آمار در سال زراعی پارسال بیش از ۴۹۴هزار هکتار از زمین‌های کشاورزی زیر کشت برنج شلتوک رفته که در نتیجه ۱٫۸میلیون تن تولید شده اما پیش‌بینی می‌شود سطح زیر کشت این محصول در سال زراعی جاری با ۱۲درصد کاهش به ۴۲۳هزار هکتار برسد. روی دیگر سکه به افزایش محصولات خاص برمی‌گردد به‌گونه‌ای که امسال ۷۹هزار هکتار از زمین‌های کشاورزی ایران زیر کشت زعفران قرار گرفته که در نتیجه ۲۸۱هزار تن زعفران برداشت شده و پیش‌بینی می‌شود در سال جاری سطح زیر کشت زعفران به ۸۱هزار تن برسد. همچنین سطح کاشت نیشکر در سال گذشته ۷۸هزار هکتار با تولید سالانه ۷٫۸میلیون تن بوده و پیش‌بینی‌ها حکایت از آن دارد که سطح کاشت نیشکر در سال جاری به ۸۲٫۵میلیون هکتار افزایش یابد.

بحران آب و باران در کشاورزی

ایران در یک اقلیم نیمه خشک و کم‌آب واقع شده و بخش زیادی از زمین‌های کشاورزی ایران به‌صورت دیم کشت می‌شود که پیش‌بینی می‌شود در صورت ادامه کاهش نزولات جوی و بارش‌ها، تولید محصولات دیمی به‌شدت کاهش یابد. داده‌های آماری نشان می‌دهد در سال ۱۳۶۷ از کل زمین‌های کشاورزی ایران ۴۱درصد تحت کشت آبی و ۵۹درصد زیر کشت دیم قرار داشته و در سال زراعی پیش‌رو برآورد می‌شود که سهم کشت دیم به ۶۱درصد و کشت آبی به ۳۹درصد برسد.

برنج‌کاری در یک سوم استان‌ها

این گزارش می‌افزاید: در سال زراعی گذشته در یک سوم استان‌های ایران برنج کشت شده که افزون بر ۳ استان شمالی مازندران، گیلان و گلستان در استان‌هایی چون آذربایجان شرقی، چهارمحال و بختیاری، خوزستان، زنجان، فارس و لرستان هم این کار صورت می‌گیرد. از ۱۸۲ میلیون تن برنج تولید شده در سال گذشته، ۳۷درصد سهم استان مازندران، ۲۳٫۱درصد سهم استان گیلان، ۱۹٫۲درصد سهم استان خوزستان، ۶٫۲درصد سهم استان فارس، ۵٫۱درصد سهم استان گلستان، ۱٫۹درصد سهم استان آذربایجان شرقی، ۱٫۸درصد سهم استان لرستان، یک درصد سهم استان زنجان، ۱۰دهم درصد سهم استان چهار محال و بختیاری و ۴درصد هم سهم سایر استان‌های ایران بوده است.

نقشه تجارت ایران و قزاقستان

حجم مبادلات تجاری ایران و قزاقستان در سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۷۱درصد نسبت به سال ۱۳۹۹ رشد کرده و از منظر ارزش نیز

تجارت دو کشور ۲۹درصد رشد کرده است. به گزارش همشهری، آمارهای منتشر شده از سوی گمرک ایران نشان می‌دهد: در سال ۱۴۰۰ نزدیک به ۷۲۹هزار تن کالا به ارزش ۲۶۵میلیون و ۲۰۰هزار دلار، بین ایران و قزاقستان مبادله شده که از این میزان بیش از ۵۱۲هزار تن کالا به ارزش ۱۸۷میلیون و ۲۰۰هزار دلار به صادرات ایران اختصاص داشته و مابقی معادل ۱۱۷هزار تن کالا به ارزش ۷۸میلیون دلار مربوط به واردات از قزاقستان بوده است.

سید روح الله لطیفی، سخنگوی گمرک ایران در خصوص تجارت با قزاقستان می‌گوید: تجارت غیرنفتی ایران با قزاقستان به‌عنوان یکی از همسایگان پانزده‌گانه در دو دهه اخیر دارای

۲۷میلیون دلار و بیشترین مقدار مربوط به سال ۱۳۸۶ معادل ۳۴۱میلیون دلار بوده است.

هم‌شهری

اجاره

همزمان با تأیید راهبردهای دولت در نشست سران قوا

تدوین آیین‌نامه

کنترل بازار اجاره آغاز شد

وزارت راه و شهرسازی تدوین آیین‌نامه اجرای مصوبه کنترل بازار اجاره را آغاز کرد و بعد از آن قراردادهای اجاره به رعایت سقف قیمتی مصوب ملزم خواهند بود

دولت، مصوبه تعیین حداکثر افزایش اجار میها برای کنترل قیمت‌ها در این بازار را به شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران سه قوه برد و تأییدیه آنها را برای اجرای کوتاه‌مدت این مصوبه بدون نیاز به قانون جدید گرفت. حالا وزارت راه و شهرسازی با همکاری مجموعه دولت در حال تدوین آیین‌نامه اجرایی این مصوبه برای ابلاغ و اجرای آن است. به گزارش همشهری، موافقت سران قوا با مصوبه تعیین قیمت اجار میها، به دولت، این امکان را می‌دهد که بدون تصویب قانونی جدید با اصلاح قوانین موجود، اقدامات مقدماتی برای محافظت از مستأجران در مقابل شوک‌های تورمی بازار اجاره را انجام دهد تا هم قوانین مورد این بازار به تصویب برسد و هم سایر برنامه‌های اجاره‌ای مانند مالیات‌ستانی از خانه‌های خالی، رانه‌اندازی اجاره‌مداری حرف‌های و… آماده اجرا شوند.

ترافیک مصوبات اجاره‌ای

با کم‌رنگ شدن تبعات اقتصادی کرونا، پایبندی بازار اجاره به مصوبه ستاد ملی مقابله با کرونا مبنی بر تمدید خودکار قراردادهای اجاره با سقف قیمتی مشخص بی‌اعتنا شد و حتی در اواخر سال قبل، اجرای این مصوبه را به‌طور کامل کنار گذاشت، اما وخامت اوضاع بازار اجاره به‌ویژه برای مستأجران کم‌درآمد باعث شده مجلس و دولت برای قاعده‌مند کردن این بازار دست‌به‌کار شوند. تا اینجای کار، در مجلس یک طرح دوفوریتی برای کنترل بازار اجاره ارائه شده که هنوز راه درازی تا تبدیل شدن به قانون دارد و اجرای آن به فصل نقل‌وانتقال مسکن در سال جاری نخواهد رسید.

همزمان دولت نیز مصوبه‌ای مانند مصوبه ۲ سال اخیر ستاد کرونا برای تعیین سقف افزایش اجاره‌میها به تصویب رسانده تا در شرایطی که رشد قیمت‌ها تناسبی با افزایش قدرت خرید جامعه ندارد، از محل بازار اجاره فشار مضاعفی به خانوارهای مستأجر وارد نشود؛ اما اجرای این مصوبه دولت برخلاف مصوبات ستاد کرونا که لازم‌الاجرا بودند، نیازمند تغییراتی در قوانین موجود است و بر همین اساس، دولت این مصوبه را به تأیید سران قوا رساند تا بدون نیاز به قانون جدید بتوان آن را تا زمان تصویب طرح مجلس اجرا کرد.

در نشست اخیر شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا در شامگاه شبه گذشته، ضمن تأیید مصوبه دولت در زمینه تعیین حداکثر افزایش اجاره‌ها در هر سال تا سقف ۲۵درصد در تهران و ۲۰درصد در شهرهای سراسر کشور، مقررات لازم برای ضمانت اجرایی این مصوبه به تصویب سران قوا و دیگر اعضا رسید.

جزییات مصوبه کنترل بازار اجاره

محمود محمودزاده، معاون مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی پیش از این گفته بود این مصوبه دولت بعد از تصویب در جلسه سران قوا به‌عنوان راهکار کوتاه‌مدت برای کنترل بازار اجاره در تابستان امسال اجرایی می‌شود. حال‌این مصوبه به تأیید سران قوا رسیده، اما پیگیری‌های همشهری حاکی از این است که هنوز جزییات مقررات لازم برای ضمانت اجرایی آن نهایی نشده و معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی با همکاری مجموعه دولت در حال تدوین آیین‌نامه مرتبط با این موضوع است.

از آنجا که مصوبه دولت یک نسخه به‌روز شده از مصوبه ۲سال اخیر ستاد مقابله با کروناست، اصول اولیه آن مصوبه یعنی تمدید خودکار قراردادهای اجاره و الزام به رعایت سقف قیمت مصوب را همچنان حفظ کرده و فقط تغییرات جزئی در مصادیق قراردادهای مشمول این مصوبه و همچنین شرایط مستثنا شدن قراردادهای از این مصوبه انجام داده است.

یافته‌های همشهری از منابع آگاه در وزارت راه و شهرسازی حاکی از این است که پس از ابلاغ مصوبه کنترل بازار اجاره در روزهای آینده، مراجع قضایی همچنان مکلف خواهند بود از صدور حکم تخلیه برای قراردادهایی که مشمول این مصوبه هستند و مستأجر آنها خواستار ادامه سکونت است، خودداری کنند، اما هم‌زمان راه برای اثبات ادله موجرانی که نیازمند تخلیه ملک خود به‌دلیل نیاز به سکونت شخصی، فروش، بدرفتاری مستأجر و… هستند، باز شده است.

در این وضعیت، مستأجرانی که به تعهدات قبلی خود در قبال موجر عمل کرده و اکنون فقط بر سر میزان افزایش قیمت اجاره با صاحبخانه دچار اختلاف‌نظر هستند، اجازه پیدا می‌کنند در چارچوب مصوبه جدید دولت به سکونت خود ادامه دهند. همچنین در تدوین آیین‌نامه مصوبه کنترل بازار اجاره، تلاش شده است با استفاده از الزام قانون مالیات بر خانه‌های خالی، چتر صدور کد رهگیری قراردادهای اجاره گسترش یابد و با همکاری صنف مشاوران املاک، شرایطی برای شفاف‌سازی بخش بیشتری از قراردادهای اجاره فراهم آید تا زمینه برای تغییر قواعد بازار اجاره با استفاده از مشوق‌ها و تشبیه‌ها مهیا شود.

صدور کارت فعالیت برای بنگاه‌های املاک یکی از ابزارهایی است که به‌همه‌گیری کد رهگیری نیز کمک می‌کند و به‌واسطه اثرات مثبت این کارت در تحولات صنفی و انتخابات هیأت رئیسه، مشاوران املاک نیز از آن استقبال می‌کنند. نکته دیگر اینکه مصوبه ۲ سال اخیر ستاد مقابله با کرونا برای بازار اجاره فقط شامل حال قراردادهای جاری می‌شد و قراردادهای جدید به‌خصوص برسای اجاره‌اولی‌ها را اصلا در بر نمی‌گرفت. موضوعی که به‌نظر می‌رسد در مصوبه جدید دولت به آن توجه نشده، اما نیازمند تصویب قوانین جدیدی بوده و هموارسازی بستر مساعد برای اجرای آن بسیار سخت است؛ به همین واسطه، به‌نظر می‌رسد وزارت راه در کام نخست فقط به‌دنبال کمک به مستأجران فعلی است و می‌خواهد نرخ جایجایی را به شدت کاهش دهد و در گام دوم با طولانی کردن مدت قراردادهای، سسازوکار بازار اجاره را به سمت ثبات قیمتی بیشتر سوق دهد.

البته فعلاً، تدوین آیین‌نامه اجرایی مصوبه کنترل بازار اجاره در وزارت راه و شهرسازی دنبال می‌شود و هنوز مشخص نیست کارشناسان بر چه مسائلی بیشتر تمرکز خواهند کرد.